

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.10>
УДК 330.322.2:631.1

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

К. К. Кагожкіна,

магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8137-1388>

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State University of Agriculture and Economics

K. Kahozhkina,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

IMPROVEMENT OF INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE

У статті досліджено сутність інвестицій, як фактору розвитку економіки та їх роль в забезпеченні ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств. Встановлено, що формування інвестиційних ресурсів сільськогосподарського підприємства являється основною умовою здійснення інвестиційного процесу. Проведений аналіз капітальних інвестицій показав, що більш як 65% їх фінансування здійснюється за рахунок власних коштів аграрних підприємств. І хоча

іноземні інвестори не досить активно вкладають кошти в аграрний сектор, в Україні є певний потенціал, який може їх зацікавити. Дослідження основних інвестиційні ризиків, з якими стикаються сільськогосподарські підприємства дозволило виокремити додаткові фактори, які можуть спричиняти інвестиційні ризики та які можуть мати значення з точки зору інвестора. За допомогою SWOT-аналізу визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози залучення інвестицій в сільськогосподарську галузь. Добре керована інфраструктура, міцні права інтелектуальної власності та сприятливі для бізнесу правила є більш ефективними для залучення інвестицій.

The article outlines the search for investment support for the development of agricultural enterprises in Ukraine. The essence of investments as a factor of economic development and their role in ensuring the efficient operation of agricultural enterprises is studied. It has been proven that investments in agriculture have their own characteristics, which are related to the process of reproduction and improvement of the efficiency of agricultural enterprises. It was established that the availability of investment resources at the enterprise encourages investors to carry out the investment process. The outdated material and technical base and the need to implement advanced technologies require large capital investments. The analysis of capital investments showed that more than 65% of their financing is carried out at the expense of agricultural enterprises own funds. The second largest source of capital investment financing in the agricultural sector is state and local budget funds. Moreover, financing from the state budget was more or less stable, excluding the period from 2013 to 2014, when due to the political situation in Ukraine, the amount of investments decreased almost twice. However, financing from local budgets, in connection with the beginning of decentralization, began to increase starting in 2015 and already in 2020 amounted to 10.4%, which is almost 4 times more than in 2010. Although foreign investors do not actively invest in the agricultural sector, Ukraine has a certain potential that may interest them. Over the period from 2010 to 2021, capital investment in agriculture, hunting and the provision of related services increased more than six times. According to our calculations, the average annual absolute growth of capital investments in agriculture, hunting and the provision of related services for 2010-2021 is UAH 5.2 billion. The study of the main investment risks faced by

agricultural enterprises allowed us to identify additional factors that can cause them and that can be important from the investor's point of view. It has been established that the consistency of investment activity between different types of policies (budgetary, tax, monetary, investment, etc.) is of crucial importance not only for the development of a more effective investment policy, but also for the creation of an attractive environment for all interested investors. With the help of a SWOT analysis, the strengths and weaknesses, opportunities and threats of attracting investments in the agricultural sector are determined. An effective investment policy aimed at supporting the interests of investors, representatives of agrarian business, as well as the consolidation of investment resources in programs most important for the development of territories will ensure the investment development of agricultural enterprises.

Ключові слова: *сільськогосподарські підприємства, інвестиції, інвестиційні ресурси, інвестиційне забезпечення, інвестиційний ризик, інвестиційна стратегія.*

Keywords: *agricultural enterprises, investments, investment resources, investment security, investment risk, investment strategy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інвестиції – найважливіший фактор розвитку економіки будь-якої країни. Особливо важливі інвестиції, які спрямовані в аграрну сферу, оскільки їх задача полягає в можливості прискорення процесів відтворення та підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Інвестиції в сільське господарство пов'язані з модернізацією, технологічним оновленням та впливають на всі аспекти функціонування підприємств АПК. В останні роки підтримка інвестицій в рамках аграрної політики України набула важливості. Інвестиції в сільське господарство сприяють розвитку всієї економіки України, зміцнюють продовольчу безпеку держави, сприяють вирішенню соціально-економічних проблем. Тому покращення інвестування сільського господарства слід вважати одним із найважливіших стратегічних факторів і завдань національного розвитку. У зв'язку з цим дослідження проблеми збільшення інвестицій у

розвиток сільського господарства мають важливе наукове та практичне значення, а тому тема статті є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В працях науковців досліджуються різні аспекти інвестиційної стратегії для забезпечення розвитку сільського господарства. Залучення інвестицій задля розвитку сільських територій, дослідження підтримки держави, щодо пріоритетного розвитку окремих галузей і регіонів, ефективне управління інвестиціями з метою забезпечення соціального-економічного розвитку територій, впровадження цифровізації сільського господарства розкрито в працях Ю.Масюк [2], Л.Кустріч [3], С.Качула [4;6], С.Халатур, Г.Павлова, Л.Лисяк, Н.Дуброва [4], Н.Мазур [8] та ін. Вирішення досліджуваних проблеми зараз забезпечують інвестиції в сільське господарство України, однак вони мають різний ступінь гостроти, що потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета написання статті полягає в обґрунтуванні шляхів удосконалення інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства України на довгострокову перспективу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах від інвестицій, необхідних для відтворення, технічного переозброєння основного капіталу та пов'язаного з ним оборотного капіталу, значною мірою залежить ефективність організацій, підприємств, галузей та країни загалом. Інвестування грає ключову роль у фундаментальних економічних процесах. Від якісних та кількісних характеристик інвестицій залежать виробничий потенціал країни та регіонів, ефективність їх функціонування, галузева та відтворювальна структура суспільного виробництва. Вирішення багатьох соціальних проблем, таких як безробіття, умови праці, рівень життя населення, пов'язане з масштабами інвестиційного процесу та його ефективністю. Динамічний та ефективний розвиток інвестиційної діяльності є необхідною умовою стабільного розвитку економіки.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» змістовою

частиною інвестицій є «новостворені, модернізовані, основні та оборотні кошти в усіх галузях і сферах, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інше майно, а також майнові права та права інтелектуальної власності [1].

На думку Масюк Ю.В.: «здійснення інвестицій є найважливішою умовою вирішення практично всіх стратегічних та значної частини поточних завдань розвитку та забезпечення ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств. Формування інвестиційних ресурсів є основною вихідною умовою здійснення інвестиційного процесу. Без формування інвестиційних ресурсів, що спрямовуються на фінансове інвестування програми або інвестиційного портфеля сільськогосподарських підприємств, здійснення інвестиційного процесу буд під загрозою» [2].

Розвиток аграрної сфери, як і будь-якої іншої галузі, потребує великих інвестицій. Проблема не лише в застарілій матеріально-технічній базі, а й у гострій потребі нових технологій для підвищення конкурентоспроможності галузі. Сільськогосподарські підприємства відчувають хронічну нестачу техніки, на основі якої можна впроваджувати сучасні технології. Більшість існуючих сільськогосподарських машин застарілої конструкції. Сільськогосподарські підприємства мають велику потребу в сучасній техніці, але не мають коштів на її придбання. Реальна потреба в сільгосптехніці значно перевищує платоспроможність за існуючими на ринку цінами. З огляду на нинішню платоспроможність скоротити цей розрив можливо лише за рахунок зниження цін на сільгосптехніку, що є вкрай проблематичним. Єдиним виходом є підвищення фінансової спроможності, рівня рентабельності сільськогосподарських підприємств, відповідність амортизаційної політики потребам матеріально-технічної бази [3, с. 37-42; 4].

В даний час управління інвестиціями в регіонах характеризується різноманітністю, неузгодженістю, відсутністю системності, неефективністю. Серед першочергових проблем – відсутність достовірної оцінки інвестиційного клімату та чітко розробленої інвестиційної стратегії на регіональному рівні

економіки.

Управління інвестиційною діяльністю – багатогранний процес, що допускає використання різних підходів та концепцій. У свою чергу, ефективність інвестиційної діяльності визначається якістю управління, яке являє собою систему принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства. Одне з головних завдань ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємств, особливо аграрного сектора економіки, полягає в тому, щоб вибрати підхід, який найбільше відповідає умовам функціонування, і органічно вписати його в загальну систему управління.

На думку Кожемякіної М.Ю.: «інвестування в аграрну сферу здійснюється при взаємодії окремих ланок, що складають таких елементів економічної системи, як продуктивні сили, техніко-економічні, організаційно-економічні та виробничі відносини, і включає організаційно-економічні методи (прогнозування, планування, оподаткування, страхування, амортизації, кредитування, лізингу, ціноутворення, стимулювання тощо), інструменти або важелі впливу (розмір прибутку, доходу, методи та норми амортизації, кредитні та податкові ставки, валютні курси тощо), а також юридичне та інформаційне забезпечення. Особливе значення для ефективного функціонування організаційно-економічного механізму інвестування мають методи формування інвестиційного клімату, оскільки макроекономічні критерії привабливості для вкладення капіталу насамперед важливі для потенційного інвестора. Вони відображають економічні умови та інвестиційний клімат, який становить інтерес для капіталу. Галузеві, а тим паче регіональні особливості інвестиційного клімату важливі для потенційного інвестора за умови або вищого рівня прибутковості, або вищого рівня ризиків» [5].

В останні роки спостерігається поживлення інвестиційної діяльності в аграрній галузі, що є основним шляхом до стабільного економічного зростання, конкурентоспроможності та покращення експортного потенціалу України. Але стримуючим чинником інвестиційної активності є брак коштів, тому цей

процес млявий і в аграрній сфері не відбувається масштабного оновлення матеріально-технічної бази та впровадження нових технологій.

Ефективний розвиток аграрного сектору в ринкових умовах неможливий без активізації інвестиційної діяльності, суттєвого збільшення обсягів інвестицій, вибору найбільш ефективних джерел фінансування. Основними джерелами фінансування інвестиційних проектів сільськогосподарських підприємств мають бути: власні кошти, кошти приватних інвесторів та/або інвестиційних фондів; бюджетні кошти, тощо [6].

За даними державної служби статистики України, за період 2010-2021 рр. найбільший розмір капітальних інвестицій на сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство був за рахунок власних коштів аграрних підприємств. Питома вага фінансування капітальних інвестицій за цим джерелом за аналізований період становила від 54% в 2011 р. (це найменше значення) до 71,5% в 2014 р. (це найбільше значення) (рис. 1).

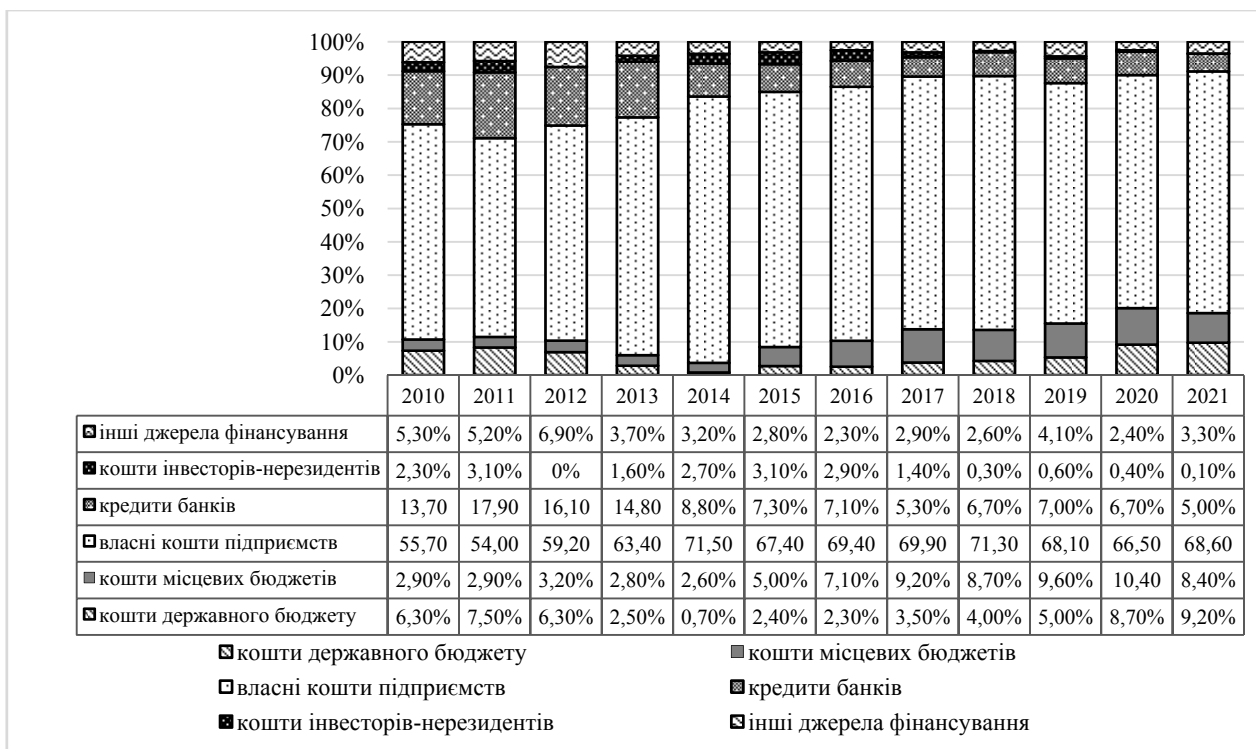

Рис. 1. Питома вага фінансування капітальних інвестицій за джерелами фінансування на сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство за 2010-2021 рр.

Джерело: сформовано на основі [7].

В середньому за 2010-2021 рр. питома вага фінансування капітальних інвестицій за рахунок власних коштів аграрних підприємств на сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство становила 65,4%. Другим за розміром джерелом фінансування капітальних інвестицій в аграрній сфері є коши державного та місцевих бюджетів. При чому, фінансування за рахунок коштів державного бюджету більш-менш було стабільним, якщо не враховувати період з 2013 по 2014 рр., коли у зв'язку з політичною ситуацією в Україні сума інвестицій знизилась майже в двічі. А от фінансування з місцевих бюджетів, у зв'язку з початком проведення децентралізації, починаючи з 2015 р. почало збільшуватись та вже в 2020 р. становило 10,4%, що майже в 4 рази більше ніж в 2010 р. Що ж стосується коштів інвесторів-нерезидентів, то їх питома вага зовсім незначна – лише в межах від 0% до 3,1% та має тенденцію до зниження.

Сільськогосподарська галузь у всьому світі все більше привертає увагу міжнародних державних і приватних інвесторів. Ключовим фактором цієї тенденції є довгострокова тенденція до зростання цін на продукти харчування протягом останнього десятиліття, що підживлює очікування інвесторів щодо більш високого прибутку. Але в Україні при нестабільній економічній та політичній ситуації, іноземні інвестори все ще побоюються вкладати свої кошти. Сільськогосподарські угіддя з'являються як клас активів, і останнім часом інвестиції в землю викликають особливий інтерес інвесторів. Але в Україні купувати землю сільськогосподарського призначення можуть лише громадяни України.

За 2010-2021 рр. обсяг капітальних інвестицій за видами економічної діяльності зріс майже в чотири рази, з 180,6 млрд. грн. в 2010 р. до 673,9 млрд. грн. в 2021 р., а середньорічний абсолютний приріст за цей період становив 44,8 млрд. грн. (табл. 1).

Капітальні інвестиції за 2010-2021 рр. на сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство також зросли більш як в шість разів, з 11,1 млрд. грн. в 2010 р. майже до 70 млрд. грн. в 2021 р. І хоча їх середньорічний

абсолютний приріст становить 5,4 млрд. грн., питома вага в загальних капітальних інвестиціях хоч і збільшується, але залишається незначною – від 6,1% в 2010 р. до 10,4% в 2021 р. Якщо ж розглянути капітальні інвестиції на сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг, то їх питома вага в капітальних інвестиціях на сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство займає велику частку, в межах 97-99%. За нашими розрахунками середньорічний абсолютний приріст капітальних видатків на сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг становить 5,2 млрд. грн., а от питома вага – (-0,1%), так як з 2021 р. спостерігається її зниження до 97,2%, що менше за показники 2016-2020 рр.

Таблиця 1. Капітальні інвестиції за 2010-2021 рр., млн. грн.

Період	Усього за видами економічної діяльності		Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство		Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	
	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага (до п. 2), %	млн. грн.	питома вага (до п. 4), %
1	2	3	4	5	6	7
2010	180575,5	100	11062,6	6,1	10817,7	97,8
2011	241286,0	100	16466,0	6,8	16140,9	98,0
2012	273256,0	100	18883,7	6,9	18564,2	98,3
2013	249873,4	100	18587,4	7,4	18175,0	97,8
2014	129419,9	100	18795,7	14,5	18388,1	97,8
2015	273116,4	100	30154,7	11,0	29309,7	97,2
2016	359216,1	100	50484,0	14,1	49660,0	98,4
2017	448461,5	100	64243,3	14,3	63400,7	98,7
2018	578726,4	100	66104,1	11,4	65059,4	98,4
2019	623978,9	100	59129,5	9,5	58555,4	99,0
2020	508217,0	100	50679,7	10,0	50189,4	99,0
2021	673899,3	100	69950,3	10,4	67992,6	97,2
Середньорічний абсолютний приріст, млн. грн./%	44847,6	0	5353,4	0,4	5197,7	-0,1

Джерело: сформовано на основі [7].

Сільськогосподарське виробництво стикається з рядом специфічних ризиків, через що інвестиції в сільське господарство виглядають більш ризикованими, ніж аналогічні інвестиції в інші сектори економіки. Сільськогосподарські інвестиційні ризики часто класифікують за наступними категоріями: виробничі, ринкові, фінансові та інституційні ризики [8]:

1) Виробничий інвестиційний ризик. Сільське господарство часто характеризується високою мінливістю результатів виробництва. Зовнішні фактори, які неможливо передбачити, впливають на кількість виробленої сільськогосподарської продукції, а також на її якість. Ці фактори можуть призвести до повної або часткової втрати сільгосппродукції та можуть мати довгострокові наслідки.

2) Ринковий інвестиційний ризик. Сільське господарство зіткнулося зі значною нестабільністю цін, що викликає невизначеність щодо цін, які виробники та агробізнесові фірми отримують на товари, або цін, які вони повинні платити за ресурси. Волатильність цін на випуск може виникати внаслідок ендогенних, а також екзогенних ринкових шоків. Крім того, існує також ринковий ризик щодо доставки сільськогосподарської продукції на ринок або до переробника, особливо продукції, що швидко псується.

3) Фінансовий інвестиційний ризик. Цикли сільськогосподарського виробництва характеризуються тривалими періодами та часовими розривами між потребами у фінансуванні та доходами від продажу, що може призвести до можливих проблем із грошовими потоками. Крім того, проблеми можуть виникнути через обмежений доступ до фінансування.

4) Інституційний інвестиційний ризик. Зміни в регулюванні можуть неочікувано вплинути на сільськогосподарських виробників і можуть, наприклад, призвести до змін режимів імпорту/експорту.

Інвестори повинні добре розуміти ризики, властиві сільському господарству, які можуть перешкоджати прибутковості, а отже, і економічній віддачі, включаючи механізми їх пом'якшення. На нашу думку, слід виділити деякі додаткові фактори, які можуть спричиняти інвестиційні ризики та які

можуть мати значення з точки зору інвестора:

1) Кліматичні та екологічні ризики, такі як посухи, повені та шкідники, можуть впливати на аграрне виробництво. Крім того, ризики можуть бути тісно взаємопов'язані між собою, наприклад обмежений доступ до ресурсів невеликих фермерських господарств впливає на підприємства, які займаються переробкою сільськогосподарської продукції.

2) Сільське господарство – це сектор, який часто характеризується сильним державним втручанням, наприклад через субсидії та контроль цін на товари першої необхідності. У часи дефіциту державного та місцевих бюджетів і відкриття міжнародних ринків залучення приватних інвесторів набуває важливого значення. Однак, якщо буде відсутній контроль за цінами та державне втручання в сільськогосподарський сектор, то це вимагатиме від усіх потенційних інвесторів переглянути свій підхід до регульованих ринків.

3) Потреби капіталу в сільськогосподарському виробництві варіюються від короткострокових потреб, таких як фінансування торгівлі агропродукцією, до довгострокових інвестицій у капіталомістке обладнання, яке може амортизуватися протягом кількох років. Циклічний характер сільськогосподарського бізнесу в поєднанні з невизначеністю розвитку цін значно ускладнює прогнозування грошових потоків, ніж в інших галузях.

Проте, незважаючи на загальне уявлення про те, що інвестиції в сільське господарство є ризикованими, сприятливий інвестиційний клімат і можливості інвесторів як державного, так і приватного секторів призвели до помітного зростання не лише традиційних форм інвестицій у сільське господарство, але й нових типів інвестиційних механізмів.

Залучення приватних інвестицій у сільське господарство залежить від широкого набору стратегій, що виходять за межі аграрної політики. Таким чином, узгодженість інвестиційної діяльності між різними видами політик (бюджетна, податкова, монетарна, інвестиційна тощо) має вирішальне значення не лише для розробки ефективнішої інвестиційної політики, але й для створення привабливого середовища для всіх зацікавлених інвесторів.

Фінансова політика держави, що впливає на бізнесове середовище у сільському господарстві, включає, зокрема, торгівлю та інвестиції, освіту, дослідження та розробки, інфраструктуру, фінансовий ринок, навколишнє середовище, монетарну та податкову політики. Узгодженість політик вимагає від Уряду політичних зобов'язань і належної координації між різними державними органами, відповідальними за розробку та реалізацію фінансової політики, а також за участі відповідних зацікавлених сторін на державному рівні. Чіткі та доступні закони, нормативні акти та політика сприяють створенню безпечного та надійного середовища для сільськогосподарських інвесторів. Це допомагає підприємствам оцінювати інвестиційні можливості на більш інформованій та своєчасній основі та зменшувати витрати на операції, таким чином сприяючи інвестиціям. Чіткість і прозорість нормативно-правової бази можна підвищити, зокрема, шляхом: консультацій з вітчизняними та іноземними інвесторами; посилення координації між різними органами та рівнями влади; інформування та залучення всіх відповідних міністерських відомств до підготовки або зміни нормативно-правових актів; спрощення правил і адміністративних процесів; розробка реєстрів діючих та запропонованих нормативних актів.

За допомогою SWOT-аналізу нами було визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози залучення інвестицій в сільськогосподарську галузь (табл. 2).

Активний розвиток кредитування агропромислових підприємств сприяє розвитку інвестиційної активності в АПК, водночас спостерігається слабкий розвиток транспортних, складських та інших послуг, пов'язаних з реалізацією сільськогосподарської продукції, що також не створює передумов для інтенсивного розвитку агропромислового виробництва та відповідно його інвестиційну привабливість. Демографічні чинники також відіграють істотну роль у розвитку інвестиційних процесів в АПК. Це зумовлено, передусім, впливом працездатного населення міської місцевості, нестачею висококваліфікованих фахівців, переважанням некваліфікованої праці діяльності сільськогосподарських організацій. Зазначимо, що на сучасному

етапі у сільськогосподарських організаціях спостерігається нестача фахівців, здатних вести ефективну інвестиційну політику. Усе це є стримуючим чинником розвитку інвестиційних процесів у сільське господарство.

Таблиця 2. Визначення факторів впливу на залучення інвестицій в сільськогосподарську галузь за допомогою SWOT-аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Наявність законодавчої бази, яка відображає правові форми відносин між органами державної влади та суб'єктами інвестиційної діяльності. 2. Фінансово-кредитна інфраструктура АПК. 3. Державні та місцеві програми соціального розвитку сільських територій	1. Слабка координація взаємодії суб'єктів інституційного середовища. 2. Нерозвиненість транспортної інфраструктури. 3. Нестача висококваліфікованих фахівців.
Можливості	Загрози
1. Формування Єдиної системи інформаційного забезпечення АПК. 2. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки. 3. Сприяння зростанню підприємницької діяльності в сільській місцевості	1. Рівень інфляції. 2. Відтік працездатного населення до міської місцевості. 3. Дисбаланс попиту та пропозиції на сировину та матеріали, а також готову продукцію сільського господарства

Як позитивний момент слід відзначити реалізацію як на державному, так і на місцевих рівнях програм розвитку соціальної сфери села. Останніми роками відзначається зростання підприємницької активності у сільській місцевості, що проявляється у зростанні малих форм господарювання на селі, це, у свою чергу, сприяє зростанню інвестицій. Проте однією з основних проблем впровадження досягнень науки та техніки у поточну діяльність підприємств агропромислового комплексу є їхня низька поінформованість про переваги цих досягнень. Для вирішення цієї проблеми необхідно сформувати єдину систему інформаційного забезпечення АПК. Крім цього, необхідно створити спеціалізовані бази даних; проводити відповідні наукові дослідження; організовувати спеціалізовану виставково-демонстраційну діяльність.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Ефективне сприяння інвестиціям підвищуватиме позитивний імідж української економіки шляхом висвітлення вигідних інвестиційних можливостей. Заходи

щодо сприяння залученню інвестицій можуть складатися з конкретних стимулів для заохочення інвесторів до аграрного сектору, таких як податкові канікули або спрощені процедури ліцензування за допомогою єдиної цифрової платформи. Універсальні консультаційні послуги надають інвесторам легкий доступ до інформації про необхідні кроки для відкриття або розширення свого бізнесу та прискорюють надання необхідних дозволів і ліцензій, тим самим економлячи час і зменшуючи витрати. Такі заходи можуть бути спрямовані на конкретні території, види інвесторів або сільськогосподарські товари. І хоча ці заходи можуть служити частковим виправленням недоліків ринку, які не можуть бути усунені шляхом економічних реформ, вони не повинні замінити дії Уряду, спрямовані на створення здорового інвестиційного середовища в країні. Податкові пільги та канікули рідко призводять до збільшення інвестицій, якщо вони не супроводжуються іншими реформами для покращення бізнес-клімату. Вони також можуть зменшити здатність Уряду мобілізувати внутрішні ресурси для цілей розвитку, тоді як їх впровадження збільшує адміністративні витрати. Таким чином, Уряд повинен проводити регулярні оцінки впливу на залучення інвестицій, щоб оцінити реальну ситуацію. Комплексний підхід, заснований на вивченні міжнародного досвіду та вітчизняної практики дозволить ефективніше залучати інвестиційні ресурси в сільське господарство. Ефективна інвестиційна політика, спрямована на підтримку інтересів інвесторів, представників аграрного бізнесу, а також консолідація інвестиційних ресурсів у програмах, найбільш важливих для розвитку територій забезпечить інвестиційний розвиток сільськогосподарських підприємств.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-ХІІ / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560&12#Text> (дата звернення: 10.01.2023).
2. Масюк Ю.В. Ключові аспекти інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 7-8. С. 67-71.
3. Кустріч Л.О. Особливості залучення інвестицій у сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку. *Інвестиції: практика та*

досвід. 2017. № 24. С. 37-42.

4. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. (практикум) / С.В. Качула, С.М. Халатур, Г.Є. Павлова, Л.В. Лисяк, Н.П. Дуброва. Дніпро: Монолит, 2022. 204с.

5. Кожемякіна М.Ю. Інвестиційне забезпечення як основа розвитку аграрної економіки України. *Економіка АПК*. 2009. № 12. С. 68-73.

6. Качула С.В. Державна фінансова політика соціального розвитку: монографія; Київ : КНТЕУ, 2019. 423 с.

7. Державна служба статистики: офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.01.2023).

8. Мазур Н.А. Класифікація ризиків аграрного підприємства для цілей бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського*. 2014. Вип. 2. С. 1264-1268.

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "About investment activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (Accessed 10 January 2023).

2. Masjuk, Ju.V. (2021), "Key aspects of investment support for agricultural enterprises", *Ahrosvit*, vol. 7-8, pp. 67-71.

3. Kustrich, L.O. (2017), "Features of attracting investment in agriculture: current status and development trends", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 24, pp. 37-42.

4. Kachula, S.V., Khalatur, S.M., Pavlova, H.Ye., Lysiak, L.V. and Dubrova, N.P. (2022), *Investytsijnyj menedzhment* [Investment management], Monolit, Dnipro, Ukraine.

5. Kozhemjakina, M. Ju. (2009), "Investment support as a basis for the development of the agricultural economy of Ukraine", *Економіка АПК*, vol. 12, pp. 68-73.

6. Kachula, S.V. (2019), *Derzhavna finansova polityka sotsial'noho rozvytku* [State financial policy of social development], KNTEU, Kyiv, Ukraine.

7. The official site of State Statistics Service (2023), "Capital Investments", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 January 2023).

8. Mazur, N.A. (2014), "Classification of agricultural enterprise risks for accounting purposes", *Naukovyj visnyk Mykolaivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.O.Sukhomlyns'koho*, vol. 2, pp. 1264-1268.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2023 р.